

Nr. 03 Afzetten van bomen en struiken tot Ø 15 cm met de kettingzaag

Met een kettingzaag vellen van struiken en bomen met een maximale diameter van 15 centimeter, plus het kortzagen van de takken en stammen.

De struiken en bomen staan redelijk rechtop. Daardoor is de vrijkomende houtspanning tijdens het omzagen gering en goed in te schatten.

Zowel de zager als omstanders kunnen geraakt worden door de ronddraaiende ketting, door vallende bomen en takken of door wegzwiepende takken.

Werkzaamheden

Met kettingzaag houtachtige begroeiing afzagen, in het bos, in houtwallen of op andere locaties en het gevelde hout kortzagen

Gereedschappen

- Kettingzaag
- Gereedschap voor het onderhoud
- Brandstof of accu

Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's)

- Veiligheidsbroek met zaagbescherming
- Veiligheidsschoenen met zaagbescherming
- Gehoorbescherming
- Gelaatsbescherming
- Werkhandschoenen
- Helm

Basismaatregelen

Hieronder staan de algemene basismaatregelen voor veilig werken. Die gelden dus in principe bij alle werkzaamheden.

- Vrijwilligers zijn bekwaam in de werkzaamheden. In het veld is altijd een ervaren begeleider aanwezig.
- Gereedschappen en PBM's zijn altijd goed onderhouden; machines zijn gekeurd.
- Gereedschappen en PBM's worden op de juiste wijze gebruikt.
- Vrijwilligers dragen werkhandschoenen en er is een EHBO-koffer aanwezig.
- Wij adviseren het dragen van veiligheidsschoenen. Stevige schoenen volstaan bij incidenteel vrijwilligerswerk.
- Er zijn voldoende hulpverleners aanwezig.
- Vrijwilligers krijgen instructie en er wordt toezicht gehouden.
- Iedereen let op elkaar en helpt elkaar veilig te werken.

Maatregelen van deze VRIE

Hieronder staan de belangrijkste veiligheidsmaatregelen die specifiek horen bij de werkzaamheden en omstandigheden uit deze VRIE. Neem de maatregelen over op het werkdagformulier. De volledige lijst vind je in het kleurenschema hierna.

1. Zorg dat de zager een opleiding heeft gedaan op minimaal NKC2-niveau.
2. Gebruik een geschikte en goed onderhouden kettingzaag.
3. Laat geen personen in de directe omgeving van het zagen komen.
4. Pas de juiste werktechniek toe.
5. Gebruik de juiste PBM's.
6. Organiseer voldoende hulpverlening.

Toelichting

1. De zager heeft een opleiding voor motorkettingzaag op minimaal NKC2-niveau met goed gevolg afgerond.
 - De zager heeft voldoende kennis en vaardigheden om de werkzaamheden zelfstandig uit te voeren.
 - De opleiding moet iedere drie jaar herhaald worden.
2. Gebruik een geschikte en goed onderhouden kettingzaag.
 - De kettingzaag voldoet aan de huidige machineveiligheidsvoorschriften en is jaarlijks gekeurd.
3. Laat geen personen in de directe omgeving van het zagen komen.
 - Zorg dat iedereen tijdens de werkzaamheden op voldoende afstand van de zager staat: minimaal 1,5 keer de lengte van de boom of struik.
 - Vrijwilligers die andere werkzaamheden in de omgeving uitvoeren, hebben een instructie over de veiligheidsmaatregelen gehad. Met name over het voldoende afstand houden. Een deskundig persoon houdt hier toezicht op.
4. Pas de juiste werktechniek toe.
 - Schat de houtspanning goed in.
 - Maak de juiste zaagsneden.
 - Zaag niet met de 'punt' van de geleider (gevaar van kickback/terugslag).
 - Zaag nooit boven schouderhoogte.
 - Gebruik bij verplaatsingen altijd de kettingrem.
 - Zaag alleen met een correct onderhouden en goed functionerende ketting.
5. Gebruik de juiste PBM's.
 - Zie de lijst van PBM's hierboven.
6. Organiseer voldoende hulpverlening.
 - Bij deze werkzaamheden is een hulpverlener met EHBO of VHV-2 nodig.
 - Als de hulpverlener zelf mee werkt, is een tweede hulpverlener nodig.

	Gevaren / risico's	Maatregelen
Hoog !!!	<p>Geraakt worden door stammen en takken die plotseling opscheuren. Een deel daarvan kan naar de zager toe slaan.</p> <p>In aanraking komen met de (uit)draaiende ketting.</p> <p>Kickback (terugslag) van de motorkettingzaag.</p> <p>Het raken van een omstander met de draaiende ketting.</p> <p>Omstanders worden geraakt door vallende boom of takken.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zorg dat de zager een opleiding op minimaal NKC2-niveau voor motorkettingzaag lichte velling met goed gevolg heeft afgerond. De zager heeft dus voldoende kennis en vaardigheden om de werkzaamheden zelfstandig uit te voeren. De opleiding moet iedere drie jaar herhaald worden. • Organiseer voldoende hulpverleners. Bij deze werkzaamheden is een hulpverlener met EHBO of VHV-2 nodig. Als de hulpverlener zelf mee werkt, is een tweede hulpverlener nodig. • Draag een zaagbroek, veiligheidsschoenen met zaagbescherming en een helm met gelaatsbescherming. • Zorg dat de kettingzaag voldoet aan de huidige machineveiligheidsvoorschriften en jaarlijks is gekeurd. • Schat altijd de houtspanning goed in, ook bij dood of rot hout. • Maak altijd de juiste zaagsneden. • Zaag niet met de 'punt' van de geleider en zeker niet met de bovenkant. Zo voorkom je een kickback (terugslag). • Zaag nooit boven schouderhoogte. • Gebruik bij verplaatsingen altijd de kettingrem. • Zaag alleen met een correct onderhouden ketting. • Zorg dat er niemand in de directe omgeving aanwezig is als de ketting draait. • Zorg tijdens het vellen dat iedereen op voldoende afstand van de zager staat: minimaal 1,5 keer de lengte van de struik of boom. • Zorg tijdens het kortzagen dat iedereen op minimaal 1,5 keer de taklengte afstand van de zager staat. • Zorg dat vrijwilligers die andere werkzaamheden in de omgeving uitvoeren, een instructie over de veiligheidsmaatregelen hebben gehad. Met name over voldoende afstand houden. Een deskundig persoon houdt hier toezicht op. • Neem maatregelen als er onvoldoende afstand tot omstanders of vrijwilligers gehouden kan worden. Stop bijvoorbeeld even met zagen of het opruimen van de stammen of takken als er voorbijgangers langskomen.
Midden !!	<p>Struikelen, niet stabiel kunnen staan.</p> <p>Geraakt worden door vallende of wegzwiepende takken.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Schat de werkomgeving goed in. Is er voldoende werkruimte en is er een vrije vluchtweg? Wat is de lengte van de bomen en struiken? Wat wordt de volgorde van omzagen? • Zorg dat iedereen op voldoende afstand van vallende en wegzwiepende takken staat.

	<p>Met losse kleding in de zaag getrokken worden.</p> <p>Rug- of andere klachten door fysieke belasting.</p> <p>Zaagsel in de ogen krijgen. Blootstaan aan lawaai en trillingen.</p> <p>Geraakt worden door een gebroken of losgeraakte ketting.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Houd takken bij het wegslepen vast aan de dikste kant. Til niet boven je hoofd.• Draag kleding die goed op het lichaam aansluit.• Voorkom een 'draaiende onderrug' en overbelasting van de gewrichten. Neem een goede werkhouding aan: let op de positionering van de voeten en houdt de zaag zo dicht mogelijk tegen lichaam aan.• Gebruik altijd gehoorbescherming, gelaatsbescherming en werkhandschoenen.• Zorg dat de kettingzaag goed onderhouden is. Voer altijd alle onderhoudsaandachtspunten aan de kettingzaag correct uit, zodat de ketting niet kan losraken.
Laag !	<p>Geraakt worden door afgezaagde bomen, struiken of takken die blijven hangen in andere bomen in de omgeving.</p> <p>Blootstaan aan schadelijke uitlaatgassen.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Breng vasthangende bomen, struiken of takken veilig naar de grond.• Maak regelmatig het luchtfilter schoon en zorg dat de carburateur goed afgesteld is en blijft.• Gebruik alkylaar brandstof.

Meer informatie

www.stigas.nl/agroarbo/bos-en-natuur/werken-met-de-motorkettingzaag/

<https://vbne.nl/vbne-downloads/veilig-werken-met-kettingzaag/>

<https://vbne.nl/vbne-downloads/richtlijn-praktijkopleidingen/>

